

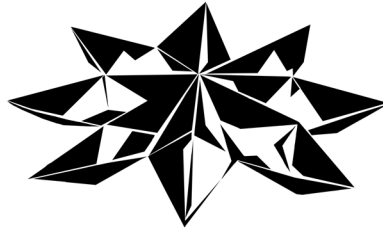
อ่าน คิด เขียน

รวมบทวิจารณ์วรรณกรรม
ของนักเขียนรุ่นใหม่

เล่ม
3

“ความตายของสันติสุข”

อ่าน-คิด-เขียน:

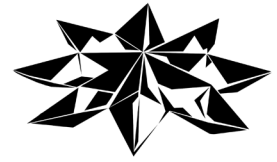
รวมบทวิจารณ์วรรณกรรม ของนักเรียนวรรณกรรม 3

วรรษยา เลี้ยวเทียนไชย	มีเกียรติ แซ่จิว
นลิน ลินธูประมา	วณัฐย์ พุฒนาค
ธีสุวรรณ ปิติภากร	วริตตา ศรีรัตน
ศรวิมล ลินธูเศรษฐ์	ภูมิ น้ำวล
จิรวรรณ จอมศิลป์	ชาคริต แก้วทันคำ สัตลา ชาญวิเศษ
มนพร หล่อเพ็ญศรี	อาชญาสิทธิ์ ศรีสุวรรณ
ธนาวุฒิ วจีสังจะ	อารียา หุติณะ
ทรงกลด ลิ้มพัฒน์	กล้า สมุทวนิช
ภัทรวดี ผลเกิด	วรุณญา อัจฉริยบดี
ชารี อารัตนาพร	อรรวรรณ ฤทธิ์ศรีธร จิตานันท์ เหลืองเพียรสมุท
รัชม์ลภัส กวีวัจน์	วุฒินันท์ ชัยศรี
กนกกรดา หวังกลุ่มกลาง	กัลปพฤกษ์
พิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์	อาทิตย์ ศรีจันทร์

นิชานันท์ นันทศิริศรีธรณ์ พุทธิพงษ์ อึ้งคณิงเวช วิโรจน์ สุทธิสีมา ธารม ไสธรประภากร
อภิสิทธิ์ ตรัน นีนนิมมาน ยอดเมือง ธนพร ภาณุไพศาล จิตาภา ตียะศิริตานนท์
อังคาร จันทาทิพย์ มนตรี ศรียงค์ ชะการียา อมตยา
ชมัยกร บางคมบาง อดุล จันทรศักดิ์ สุวรรณ สภาอานันท์
หัตถกาญจน์ อารีศิลป์

อ่าน-คิด-เขียน:

รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 3
ฉบับ “ความตายของสันติสุข”

ลิขสิทธิ์ผลงานเป็นของผู้สร้างผลงาน จัดทำโดย

หัตถกาญจน์ อารีศิลป์ พุทธิพงศ์ อึ้งคณิงเวช วรรษยา เลี้ยวเทียนไชย นลิน ลินธุประมา อีสุวรรณ ปิติภากร ศรีวิมล ลินธุเศรษฐ
จิรวรรณ จอมศิลป์ มนพร หล่อเพ็ญศรี ธนาวุฒิ วจีลัจจะ ทรงกลด ลิ้มพิพัฒน์ ภัทรวดี ผลเกิด ชารี ฮัรัดนาพร รัศมีลภัส กวีวัจน์
กนกธาดา หวังกลุ่มกลาง พิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์ อภิสิทธิ์ รัตน์ นีนนิมมาน ยอดเมือง ธนพร ภาณุไพศาล จิตาภา ตียะศิริตานนท์
ธาม ไสธระประการ วิโรจน์ สุทธิสีมา นิชาพันธ์ นันทศิริศรีธน อังคาร จันทาทิพย์ มีเกียรติ แชจิว วณัฐย์ พุฒนาถ วิริตดา ศรีรัตน
ภูมิ น้ำวล ชาศิต แก้วทันคำ สิตลา ชาญวิเศษ อาชญาลิทธิ ศรีสุวรรณ อารียา หุดินทะ กล้า สมุทวนิช วรณญา อัจฉริยบตี
อรวรรณ ฤทธิ์ศรีธร จิตานันท์ เหลืองเพียรสมุท วุฒินันท์ ชัยศรี อลงกต ใหม่ด้วง (กัลปพฤกษ์) อาทิตย์ ศรีจันทร์ มนตรี ศรียงค์
ชะการีย์ยา อมตยา ชมัยกร บางคมบาง สุวรรณ สถาอาพันธ์

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ: 978-616-478-973-9

พิมพ์ครั้งแรก: มกราคม 2562 500 เล่ม

จัดพิมพ์โดย: บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด 219 ซอยเพชรเกษม102/2 แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค
กรุงเทพฯ 10160 โทรศัพท์ 02-809-2281-3 โทรสาร 02-809-2284 www.fast-books.com
e-mail: info@fast-books.com

บรรณาธิการ: หัตถกาญจน์ อารีศิลป์

ศิลปกรรมรูปเล่ม: วิริสา สมพงษ์ กิตติธัช รัชชาคำ ลฎาภา อินทรมหา

ออกแบบปก: ชารี ฮัรัดนาพร

พิสูจน์อักษร: หัตถกาญจน์ อารีศิลป์ จิรเมธ คูไพริน นลิน ลินธุประมา
กรกนก บุญมรดก ปารเมศ อภัยฤทธิรงค์ นีนนิมมาน ยอดเมือง

ประสานงานจัดพิมพ์: พัสวี วงศ์ปิยะ

และจัดจำหน่าย: อีสริยาภรณ์ คันธา

ประชาสัมพันธ์: จิรภัทร บุญยะกาญจน์ ธนาวุฒิ วจีลัจจะ

ภาพถ่าย: รัศมีลภัส กวีวัจน์ ธเนศ รัตนกุล วิศรุต แสนคำ เสาวภาคย์ ชันธมน์

จัดจำหน่าย: อ่าน-คิด-เขียน (<https://goo.gl/bQCB5>)

หัตถกาญจน์ อารีศิลป์ โทรศัพท์ 063-519-9561

e-mail: arts.readthinkwrite@gmail.com และ a.hattakarn@gmail.com

รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายสมทบทุนเข้าโครงการเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน-คิด-เขียนของนิสิต

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักงานหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

หัตถกาญจน์ อารีศิลป์และคณะ.

อ่าน - คิด - เขียน: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม เล่ม 3.-กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์, 2562.
270 หน้า.

1. วรรณกรรม-ประวัติและวิจารณ์. I. ชื่อเรื่อง.

809

ISBN 978-616-478-973-9

อ่าน

อ่านคือเปิดหัวใจไปสู่โลก
ไปสู่ทุกซอกทุกซอกเจ้าปัญหา
ไปสู่ความร้อนเย็นเห็นเต็มตา
ไปสู่เหล่าบรรดามวลชีวิต
เหมือนกะลาเปิดหอยออกใส่ของ
เหมือนแสงทองสาดใส่นัยน์ตาปิด
เหมือนเทจากที่เคยอยู่รูน้อยนิด
เหมือนเป็นเยี่ยงผู้พิชิตหิมาลัย
ที่ไม่รู้จักทันใดได้เรียนรู้
ที่ไม่รู้ก็พลันด้านทานได้
ที่ไม่เห็นก็เปิดเห็นไม่เร้นใน
ที่เคยเฉยชาใจก็ตื่นพลัน
ได้โอบโลกโอบชีวิตสนิทแนบ
ได้เปิดโลกคับแคบให้พุทธธรรม
ได้ซาบซึ้งตรึงชานผ่านชีวัน
ได้เรียนรู้รหัสศรรยผ่านตัวเรา
โดยสองมือที่โอบป้องประคองอ่าน
โดยสองตาที่แลผ่านเพื่ออ่านเข้าใจ
โดยหนึ่งใจที่รับรสกำหนดเร็ว
โดยหนึ่งสมองที่รับเอาเต็มอัตรา
จึงเป็นคนเต็มในที่ได้อ่าน
จึงเป็นคนพร้อมหวานเมล็ดกล้า
จึงเป็นคนทนได้เสมอมา
เพราะหนังสือจึงรู้คำว่า “คน”

อ่านคือเปิดหัวใจไปสู่โลก
อ่านเพื่อดับทุกข์โศกอันล้นสน
อ่านเพื่อช่วยคนอื่นให้ยืนตน
อ่านเพื่อค้นอ่านเพื่อคิดอุทิศใจ

ชัชวาล แสงกระจ่าง
ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์

* บทกวีชิ้นนี้แต่งขึ้นและอ่านในงานวันสัมนานักอ่าน ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2551 ก่อนที่รัฐบาลจะประกาศให้เป็นวาระการอ่านแห่งชาติประมาณ 1 ปี และก่อนที่กรุงเทพมหานครจะได้รับการประกาศให้เป็นเมืองหนังสือโลกเกือบ 3 ปี

ชื่อคลิป บ่นถึงการวิจารณ์ 2018

<https://www.youtube.com/watch?v=Uelw2Euyko4&t=3s>

คำอธิบายคลิป

[#บ่นถึงการวิจารณ์](#)2018 หลายๆ คนอาจคิดว่าการวิจารณ์เป็นเรื่องไกลตัว แต่จริงๆ แล้วการวิจารณ์อยู่ใน DNA ของทุกคน มาหาคำตอบไปกับคลิปนี้ว่า

- การบ่นเชื่อมต่อการวิจารณ์หรือไม่ อย่างไร ?
- การวิจารณ์มีความสำคัญต่อสังคมและชีวิตของเราอย่างไร ?
- เพราะเหตุใด นักวิจารณ์จึงอยู่ยากและต้องอยู่เป็นในยุคปัจจุบัน ?
- ทำไมต้องมีการวิจารณ์ "วรรณกรรม" ?

บางมี คลิปวิดีโอไม่ก็นานาที่นี้แหละ ที่จะทำให้คุณเข้าใจการวิจารณ์มากขึ้นจนอาจเพลอหลงรักไปเลยก็ได้

ชื่อคลิป ถกเถียงเรื่องคุณค่าของการวิจารณ์ BY คิว ธนาวุฒิ

<https://www.youtube.com/watch?v=VUtnOHhAkJY&t=120s>

คำอธิบายคลิป

#ถกเถียงเรื่องคุณค่าของการวิจารณ์

“สังคมไทยเต็มไปด้วยปัญหา เราเลือกที่จะเฉยๆ แล้วเก็บมันไว้ใต้พรม ถามว่าเราไม่วิจารณ์ได้ไหม ได้...แต่เราก็ต้องเดินย่ำไปบนพรม ที่มีอะไรมาทิ่มตำเท้าเราตลอดเวลา...”

-- คิว ธนาวุฒิ วจีสังจะ (นักเรียนวรรณกรรมวิจารณ์)

มาฟังคนรุ่นใหม่ถกเถียงในประเด็นคำถามท้าทายว่า

- คิดว่าทำไมการวิจารณ์ถึงไม่แพร่หลายในสังคมไทย ?
- อยากให้บรรยากาศในสังคมไทยเป็นอย่างไร ?
- การวิจารณ์สำคัญสำหรับการอยู่บนโลกนี้ไหม ?
- การวิจารณ์เปิดโลกการอ่านอย่างไร ?

สารบัญ

อ่าน
คิด
เขียน 3

บทกวี “อ่าน”

สมัยกร แสงกระจ่าง

กว่าจะเป็น

อ่าน-คิด-เขียน เล่ม ๓

หัตถกาญจน์ อารีศิลป์

กองบรรณาธิการ

บทวิจารณ์รับเชิญ

คุณค่าจากความสิ้นสุด: แนวคิดเรื่อง

ความตายของเคียคอร์การ์ด ในรวมเรื่องสั้น

วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย

พุทธิพงศ์ อึ้งคณิงเวช

บทวิจารณ์

ความตายของสันติสุข:
จุดเริ่มต้นของความสิ้นหวัง

วรรษยา เลี้ยวเทียนไชย

ร้านหนังสือเทพนิยายที่ชายแดน:
เมื่อเจ้าหญิงเจ้าชายต้องลี้ภัย
จากโลกแห่งความฝัน

นลิน สิ้นธุประมา

๘

จดหมายถึงบรรณาธิการ

จิตานันท์ เหลืองเพ็ญสมุท

๑๐

กว่าจะเป็นปก

อ่าน-คิด-เขียน เล่ม ๓

ชาวี ฮั่วรัตนาพร

๑๒

ความเรียงเปิดเล่ม

เมื่อวาจาไม่อาจอ่อนแอ:

ความตายของเหมยฉางซู

กับอนาคตของอนาคต

๒๗

บทสนทนารับเชิญ

การยอมประมาทกับการเรียนรู้คุณค่า:

เหมยฉางซูสนทนากับเคียคอร์การ์ด

สุวรรณา สถาอานันท์

บทวิจารณ์ข้อ

๓๗

ภาพสะท้อนในตัวตนของ

ผู้วิจารณ์กวีนิพนธ์เรื่อง

ความตายของสันติสุข

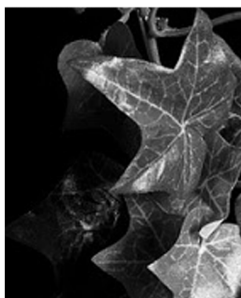
มีเกียรติ แซ่จิว

๕๐

เฝ้าหนังสือ:

รับรู้ชายแดนใต้ผ่านความเสียหาย
ของโลกความรู้สึก

วณัฐย์ พุฒนา

ต้องห้าม: บทกวีบูชา ศาสนาวิจารณ์ญาณ

ธีสุวรรณ ปิติภากร

76

พระผู้เป็นเจ้าของโมเสส... เราไม่ต้องการข้าม ทะเลได้อีก

ศรวิมล สันธุเศรษฐ์

94

จดหมายถึง ความรักครั้งแรก... เรื่องเล่าความหลัง ถึงรัก (จะ) เก่า

[บทวิจารณ์บทกวี นิตยา:
ดวงน้ำตาที่ร่วงเงาจากเงาวัลย์]
จิรวรรณ จอมศิลป์

112

ปราบพยศ... ว่าด้วยสาวพรหมจารี ราชินี อัสวิน และคมอง

มนพร หล่อเพ็ญศรี

132

หิวแก็วหิวแก็ว: ผังหนึ่ง ค[ล]าดควัง อีกผังกดดิน

ธนาวุฒิ วจีสังจะ

63

ในโลกการอ่าน **คุณ พระเจ้า**
ชาตาน และศาสนา กลายเป็น
ตัวบทที่เปิดกว้างต่อการตีความ
เสมอกัน: ว่าด้วยความเป็น
ประชาธิปไตยในการคิดและ
วิจารณ์สิ่ง “ต้องห้าม”
วริตตา ศรีรัตน

88

พระผู้เป็นเจ้าของโมเสส... หรือของใครกันแน่?

ภูมิ น้ำวล

103

จดหมายถึง

อ้อย จิรวรรณ จอมศิลป์

ชาคริต แก้วทันคำ
ลีตลา ชาญวิเศษ

121

พยศอันถูกปราบ...ความรัก
หวานวาวจากรอยจูบโจรสลัด
อาชญาสิทธิ์ ศรีสุวรรณ

138

เขียนถึงบทวิจารณ์ “หิวแก็วหิวแก็วหิวแก็ว”

อารียา หุตินทะ

บทวิจารณ์

140

เมื่อข้าพเจ้าได้รับรางวัลโนเบล
สาขาวรรณกรรม
ข้าพเจ้าก็ยังต้องการ
“กะเพราและกาม”
ทรงกลด ลิ้มปีพัฒนา

150

รสนิยม: ความรุนแรงที่หลุด
จากกันบึงของจิตใจอันพิศวง
ของมนุษย์
ภัทรวัตติ์ ผลเกิด

164

ในโลกที่ทุกคนอยากเป็นคนดี:
ไฟดำ ศีลธรรม
และความตาย
ชาวี ฮั่วรัตนาพร

188

มาตรวัดจากใคร อะไรคือ
“สิ่งที่[สม]ควรได้รับ”
วิศม์ลภัส กวีวิจน์

200

กนุมานเหยียบเมือง:
ไม่เชื่ออย่าลบหลู่
ใครจะรู้ว่าเทพมีหรือไม่มีจริง
กนกกรดา หวังกลุ่มกลาง

บทวิจารณ์ย้อนวิจารณ์

146

เมื่อข้าพเจ้าได้รับคำวิจารณ์
เรื่องสั้น“เมื่อข้าพเจ้าได้รับรางวัล
โนเบลสาขาวรรณกรรม”
กล้า สมุทวณิช

159

เขียนถึง...
บทวิจารณ์เรื่อง “รสนิยม”
วรุณญา อัจฉริยบดี

173

หญิงสาว กฏชุดรอง
สำนักเดือนปี
และผงกาแฟที่ไม่ละลาย
จิตานันท์ เหลืองเพียรสมุท

177

ในโลกที่ทุกคนอยากเป็นคนดี:
ความขมขื่นของไฟ
และอำนาจ
อรรวรรณ ฤทธิศรีธร

194

สิ่งที่สมควรได้รับ:
ใคร(กันแน่)
สมควรได้รับอะไร(บ้าง)
วุฒินันท์ ชัยศรี

207

กนุมานเหยียบเมือง
กับสรรพสิ่งควรคำนาคำนึง
ในการวิจารณ์
‘กัลปพฤกษ์’

บทวิจารณ์

214

การเมืองติดเกาะและอำนาจ
ปลายกระบอกปืน
ใน “ผู้ยิ่งใหญ่” และ
“นิทานแสนกวน-เกาะร้างทางรัก”
พิมพ์พญา เจริญศิริพันธ์

เรื่องรับเชิญ

บทกวี
ความในใจของสี่ชาวมกน
ธาม ไสธรรพารักษ์ 231

เรื่องสั้น
ความตายในแมทเทอร์ฮอร์น
วิโรจน์ สุทธิสีมา 233

กว่าจะเป็นบทวิจารณ์ 252
และประวัติผู้เขียน
บทวิจารณ์

ย่อยวิทยานิพนธ์ 264

दनอรุณ แสงทอง
ในฐานะนักเล่านิทาน
นิชานันท์ นันทศิริศรีธรณ์

คลังข้อมูลบรรณานุกรม
นักเขียน-กวีศรีจุฬาร

บทวิจารณ์ซ้อน

223

เขียนถึงบทวิจารณ์
“ผู้ยิ่งใหญ่” และ
“นิทานแสนกวน-เกาะร้างทางรัก”
อาทิตย์ ศรีจันทร์

244

BOOK REVIEW

บันทึกถึงเธอ...เบียร์กรีซ
อภิสิทธิ์ ตรัณ

ความลับในความลับของ
สนธิสัญญาฟลามิงโก
นีนนิมมาน ยอดเมือง

พล นิกร กิมหงวน แพนเก่า
ป.อินทรปาลิต
จิตภา ตริยะศิริตานนท์

ใครคือโจร?
ในโจรปล้นฟ้า
ธนพร ภาณุไพศาล

250

ประวัติ
ผู้เขียนบทแนะนำหนังสือ
และช่างภาพ

268

จดหมายถึงบรรณาธิการ

จิตนันท์ เหลืองเพียรสมุท

วัฒนธรรมการวิจารณ์ในประเทศไทยมีปัญหา

เมื่อพูดถึงการวิจารณ์ที่ดี การวิจารณ์ที่ตรงไปตรงมา คนจำนวนหนึ่งจะนึกถึงการใช้ถ้อยคำที่รุนแรง การพ่นขลุ่ยที่ให้อารมณ์สะใจเหมือนผู้ประกาศข่าวสายแข็งในโทรทัศน์ ผู้คนจำนวนมากคิดว่านั้นคือการวิจารณ์ที่จริง ยิ่งรุนแรงเท่าไร ก็ยิ่งจริงเท่านั้น

นิยามของ “การวิจารณ์ที่ดีและตรงไปตรงมา” ไม่ควรเป็นอย่างนั้น ความรุนแรงของถ้อยคำไม่ได้แปรผันตรงกับความจริงในการวิจารณ์ การวิจารณ์ประเภทสับแหลกไม่ได้เป็นความจริงทั้งหมด และการวิจารณ์อย่างอ่อนโยนก็ไม่ได้หมายความว่าผู้เขียนเป็นหน้าม้าจากสำนักพิมพ์

การวิจารณ์ที่ดีและตรงไปตรงมา คือ การกล่าวบอกความดี ความไม่ดี ของเรื่องแต่ละเรื่องโดยไม่ม้อคติ นินทาคนดี เขียนด้วยเหตุและผล ไม่ใช่ข้อมูลเท็จ ไม่ใช่อารมณ์ ไม่เขียนเพื่อความสะใจ ใช้ภาษาที่สุภาพจนรับได้ และไม่หวาดกลัวอำนาจใด

นี่คือการวิจารณ์ตรงไปตรงมาที่สังคมไทยต้องการ แต่เราขาดมันไป

เราไม่ได้ขาดเพียงแต่การวิจารณ์วรรณกรรมเท่านั้น เรายังขาดการวิจารณ์สภาพสังคม การวิจารณ์ทางการเมือง ในลักษณะที่ตรงไปตรงมาและปราศจากอคติอีกด้วย

เมื่อพูดถึงการวิจารณ์ ประเทศเรามีให้เลือกแค่สองทาง คือชาวสุตกับดำสุต

ชาวสุต พวกเราถูกปิดกั้นไม่ให้วิจารณ์เลย ปกปิดทุกอย่างไว้ในความเงียบ กดปัญหาเอาไว้ให้เป็นเหมือนไม่มี

แบบนี้จะทำให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข

หรือบางกรณี สังคมก็ใช้วิธีดำสุต เชิดชูการวิจารณ์ในแบบรุนแรง การพูด hate speech กลายเป็นการวิจารณ์ที่กล้าหาญ กล้าดำ คนตรง คนจริง ชื่อสัตย์ เทียงแท้ หลายคนไปเชิดชูผู้ใช้คำพูดเหล่านี้ไปล้อมหน้าล้อมหลังเขา หาความสนุกเชิงอารมณ์ ส่งผลให้สังคมของเรามีแต่การวิจารณ์ที่รุนแรง แต่ไม่เสนอแนะแนวทางแก้ไข มีแต่ความสนุกสะใจเชิงอารมณ์ เมื่อไม่มีแนวทางแก้ไข สังคมก็พัฒนาไปข้างหน้าไม่ได้

การพยายามปลูกฝังความสามารถในการวิจารณ์อย่างมีวัฒนธรรมให้นักศึกษาหรือผู้คนในสังคม เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการพัฒนาสังคม หนังสือ อ่าน-คิด-เขียน ทั้งสามเล่มล้วนมีส่วนผลักดันวัฒนธรรมการวิจารณ์นี้

แต่ต้องยอมรับว่า การผลักดันงานวิจารณ์เป็นงานที่หนัก ได้รับผลตอบแทนน้อย และได้รับการชื่นชมยกย่องน้อยเกินไป การทำหนังสือออกมาได้ถึงสามเล่มคงเป็นงานที่เหน็ดเหนื่อยมาก

ขอชื่นชมหัวใจที่งานทุกท่านที่ร่วมกันสร้างหนังสือชุดนี้ขึ้น และขอบคุณสำหรับการทำงานหนักตลอดสามเล่มที่ผ่านมาค่ะ

จิตนันท์ เหลืองเพียรสมุท

เจ้าของผลงานรวมเรื่องสั้นชุดสิงโตนอกคอก

รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์แห่งอาเซียน (ซีไรต์) ประจำปี 2560

กว่าจะเป็น **อ่าน-คิด-เขียน** เล่ม 3 ฉบับความตายของสันติสุข

“แม้ว่าการวิจารณ์จะเป็นยาขม แต่เราทื่ชอบที่จะดื่มยาขมนั้น เพราะเราเชื่อว่ามันจะช่วยยืดอายุของเรา”

อาจกล่าวได้ว่า การเดินทางของ **อ่าน-คิด-เขียน: รวมบทวิจารณ์วรรณกรรมของนักเรียนวรรณกรรม** ในฐานะหนังสือแนววิจารณ์ข้อวิจารณ์ซึ่งนำนักเรียนในชั้นเรียนวรรณกรรมวิจารณ์ที่ข้าพเจ้าเป็นผู้สอนมา “ถกเถียง” กับเหล่าผู้ทรงคุณวุฒิผู้วิจารณ์ข้อได้แก่ นักวิจารณ์ นักวิชาการด้านปรัชญาและวรรณกรรม นักเขียน กวี ฯลฯ ผ่านงานวิจารณ์วรรณกรรมนั้น ถือกำเนิดขึ้นจากความเชื่อเรื่อง “ยาขม” ข้างต้น

แน่นอนว่า พันธกิจของหนังสือเล่มนี้คือการสร้างพื้นที่สำหรับการวิจารณ์อย่างเสรีให้เยาวชนรุ่นใหม่ การปลุกและดันให้เหล่าลูกศิษย์ของข้าพเจ้าพัฒนาทักษะการอ่าน-คิด-เขียนอย่างมีวิจารณ์ญาณ และการสร้างกองบรรณาธิการฝึกหัดที่ล้มลุกคลุกคลานไปด้วยกัน ถือเป็นพันธกิจที่หนักหนาเอาเรื่องและมีเป้าหมายที่ชัดเจนมากกว่ากองบรรณาธิการ (ที่หมุนเวียนสลับสับเปลี่ยนกันไปตามวาระอันเหมาะสม) แต่ใครจะรู้อย่างไรว่า งานที่เหน็ดเหนื่อยนี้เติมเต็มชีวิตของข้าพเจ้าให้เป็นชีวิตได้มากเพียงใด การได้ทำหนังสือแนว “เถียง” ในแบบที่ชอบ (หรือที่เรียกเป็นภาษาวิชาการว่าหนังสือแนวที่สร้าง “บทสนทนา” ไม่รู้จบ) นั้น หล่อเลี้ยงข้าพเจ้าให้เติบโตขึ้นมากเหนือสิ่งอื่นใดคือข้าพเจ้าได้ค้นพบว่า ไม่ใช่ข้าพเจ้าเพียงผู้เดียวที่สนุกกับการเถียงอย่างเอาจริงเอาจัง แต่มีมิตรสหายคือท่านผู้อ่านจำนวนมากมาที่แอบซ่อนตัวอยู่ตามตำแหน่งแห่งที่ต่าง ๆ (พิจารณาจากยอดฝากขายในรอบเดือนต่าง ๆ ใครจะเชื่อว่าหนังสือแนวนี้จะขายได้อย่างต่อเนื่องเช่นนี้)

ผลงานใน**อ่าน-คิด-เขียน** เล่ม 3 ฉบับความตายของสันติสุข เล่มนี้ มีที่มาจากบทวิจารณ์วรรณกรรมในชั้นเรียนวรรณกรรมวิจารณ์ เมื่อปีการศึกษา 2559 ตั้งชื่อฉบับตามบทกวีนิพนธ์เรื่อง “ความตายของสันติสุข” ของคุณ อังคาร จันทาทิพย์ซึ่งเป็นตัวบทเรื่องหนึ่งที่ลึกลับน่าวิจารณ์ และได้รับความอนุเคราะห์จากคุณอังคารในการนำชื่อเรื่องมาตั้งชื่อฉบับเล่มที่ 3 ด้วยเหตุที่ครอบคลุมธีมหลักของบทวิจารณ์ทั้งหมดในเล่ม **ความตายของสันติสุข** เล่มนี้จะพาท่านผู้อ่านไปสอบทานบ่อเกิดที่มาของความสุขสงบที่อันตรธานหายไปในมิติต่าง ๆ ไล่เรียงจากระดับมหภาคอย่างพื้นที่ทางสังคม จนถึงระดับจุลภาคคือพื้นที่ครอบครัว หรือแม้แต่ภายในจิตใจของปัจเจกบุคคล

ไม่มีงานเลี้ยงใด ไม่มีวันเลิกรา เช่นเดียวกับ **อ่าน-คิด-เขียน** หนังสือแนววิจารณ์ข้อวิจารณ์ซึ่งถึงวาระที่ต้องยุติลงไว้เพียงที่เล่มนี้โดยไม่มีกำหนดว่าจะได้กลับมาทำต่อหรือไม่อย่างไร (ขณะที่เฟซบุ๊กแฟนเพจ “อ่าน-คิด-เขียน” ยังคงดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ ตามแต่จังหวะชีวิตจะเอื้ออำนวย) ข้าพเจ้าจึงขอทั้งทวนหนังสือเล่มนี้ด้วยการจัดหนักจัดเต็มเพื่อท่านผู้อ่านแทนคำขอบคุณแด่ท่านผู้รักการถกเถียงเป็นชีวิตจิตใจเช่นเดียวกับข้าพเจ้า (โปรดพลิกกลับไปดู “สารบัญ” เพื่อรูปธรรมของภาวะ “จัดหนักจัดเต็ม” ค่ะ)

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ตั้งแต่เล่ม 1 ฉบับ “ยา(พิษ)สามัญประจำบ้าน” เล่ม 2 ฉบับ “สมบุรณ์ในความบกพร่อง” จวบจนถึงเล่ม 3 นี้ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนที่ไม่อาจเอ่ยนามได้ครบถ้วน ขอขอบคุณที่มีส่วนสำคัญในการสร้างประวัติศาสตร์แห่งความทรงจำของข้าพเจ้า

#จนกว่าเราจะพบกันอีก

หัตถถาญจน์ อารีศิลป์ 16 มกราคม 62

กว่าจะเป็นปก...อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 3

ฉบับ “ความตายของสันติสุข”

“สันติสุข”

เป็นเพียงชื่อของลิงว่าเริงตัวหนึ่งที่จบชีวิตลงในกวีนิพนธ์ของอังคาร จันทาทิพย์ แต่หาก “สันติสุข” ไม่ใช่เพียงชื่อลิงตัวมันในอีกหนึ่งความหมายคงสื่อแทนความรัก ความเข้าใจระหว่างเพื่อนมนุษย์ อันเป็นสิ่งที่ผู้คนโหยหาในโลกแห่งความขัดแย้งและอำนาจบนปลายกระบอกรบ ปัน สันติสุขเป็นสิ่งที่คน

กลุ่มหนึ่งพยายามปกป้อง ในขณะที่คนอีกกลุ่มหนึ่งกลับพาสันติสุขไปซ่อนเอาไว้ ไม่ให้เราได้พบเจอ

แม้ว่าการออกแบบปกหนังสือจากนวนิยาย เรื่องสั้น และกวีนิพนธ์ที่มีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาจะเป็นเรื่องยาก แต่ผู้ออกแบบเชื่อมั่นว่าผู้อ่านและผู้เขียนล้วนเข้าใจ “สันติสุข” ร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ เจ้าลิงสันติสุขจึงได้รับตำแหน่งตรงกลางบนหน้าปก อ่าน-คิด-เขียน เล่ม 3 ในฐานะตัวกลางที่ร้อยเรียงองค์ประกอบของทุกเรื่องราวในเล่ม สัญลักษณ์ทั้งที่ประทับบนตัวและด้านหลังของลิงล้วนถูกสกัดออกมาจากวรรณกรรมที่นิสิตนำมาวิจารณ์ ผู้ออกแบบตั้งใจให้เห็นความขัดแย้งบนตัวลิง ระหว่างความสูงส่ง (ห้วงเทวดา) กับความพื้นถิ่น (ผ้าขาวม้า) ความเชื่อระดับพื้นที่ (ลูกประจำ) กับการยกย่องระดับนานาชาติ (เหรียญรางวัลโนเบล) รวมถึงองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย ภาพปกเล่มนี้จึงเป็นส่วนผสมทางความรู้สึกและความคิด ทั้งความเศร้าและความยินดี ความถูกต้องและความต่ำทราม หรือโลกความจริงและโลกความฝัน ที่แม้จะไม่ใช่กัน แต่ก็ถูกยึดโยงไว้และไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ว่าด้วยเรื่องของสี พื้นที่ด้านหลังของลิงสันติสุขเป็นภาพโทนสีเทา มีสีเทาหลายเฉดผสมปนเปกันไป อย่างไรก็ดีตาม ในความเห็นของผู้ออกแบบ “สีเทา” เป็นสีของชีวิตและโลก โลกที่ไม่ได้เป็นสีขาวและไม่ได้เป็นสีดำ ในพื้นที่สีเทา อาวุธ ความรุนแรง พลังอำนาจ และคลื่นลมแรงสาตซัดเบียดบังอยู่เบื้องหลังสันติสุข ความดำมืดเหล่านี้ปรากฏอยู่ในวรรณกรรม แต่นักเขียนและนักเรียนวรรณกรรมต่างก็ช่วยแต่มีสีขาวลงไปในส่วนมากพอที่จะวิเคราะห์และสะท้อนมันออกมาให้เห็น พื้นที่สีเทาที่เห็นบนปกนั้น จึงน่าจะชวนให้ผู้อ่านได้ขบคิด (และดบตีกับตัวเองข้างใน) ว่าอะไรคือความถูกต้อง อะไรคือ “สันติสุข” ในความหมายของพวกเขาเองได้ไม่มากนักเลย

“ความตายของสันติสุข”

ซาริ ฮาร์ตนาพร

กองบรรณาธิการ

1 จ๊อบ	จิรเมธ คูไพริน	พิสฺจณัฏฐ์อักษร
2 นลิน	นลิน สิ้นธุประมา	พิสฺจณัฏฐ์อักษร
3 พี	กิตติธัช รักษาคำ	ศิลปกรรมรูปเล่ม
4 พิณ	วีริสา สมพงษ์	ศิลปกรรมรูปเล่ม
5 พิม	พัลลวี วงศ์ปิยะ	ประสานงานจัดพิมพ์และประชาสัมพันธ์
6 มั่น	อิสริยาภรณ์ คันธา	ประสานงานจัดพิมพ์และจัดจำหน่าย
7 ปอมแปม	จิรภัทร บุญยะกาญจน์	ประชาสัมพันธ์
8 คิว	ธนาวุฒิ วจีสังจะ	ประชาสัมพันธ์
9 ครูหน้า	หัตถกาญจน์ อารีศิลป์	บรรณาธิการ

ชื่อคลิป รู้จัก "อ่าน-คิด-เขียน" ใน 4 นาที By Editor

<https://www.youtube.com/watch?v=SQS2Tqvce2s&t=20s>

คำอธิบายคลิป

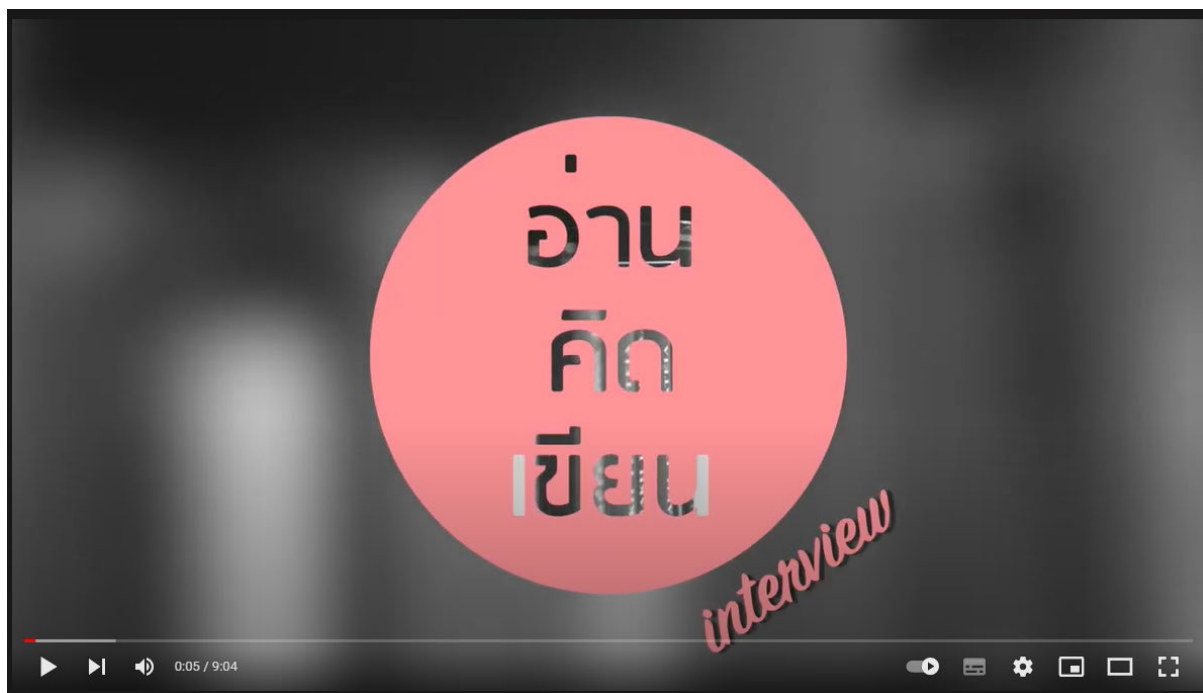
คลิปนี้เราไปสัมภาษณ์ ครูน้ำ หัตถกกาญจน์ อาร์ศิลป์ บรรณาธิการผู้ริเริ่มทำหนังสือ และ ผู้ก่อตั้งเพจ "อ่าน-คิด-เขียน" ค่ะ

อ่าน-คิด-เขียน เป็นหนังสือแนว "วิจารณ์ซ้อนวิจารณ์" ซึ่งเชื้อเชิญนักเขียน-กวีมือรางวัล นักวิจารณ์ นักวิชาการ มาร่วมวิจารณ์ซ้อนบทวิจารณ์ของนักเรียนวรรณกรรมรุ่นใหม่จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ

มาทำความรู้จัก "อ่าน -คิด- เขียน" ในเชิงลึก (ในมุมที่ใครหลายๆ คนอาจจะยังไม่รู้จักมาก่อน) กันนะคะ

- อ่าน-คิด-เขียน มีที่มาจากไหน?
- เพราะอะไรถึงทำหนังสือ "แนววิจารณ์ซ้อนวิจารณ์" ?
- รูปแบบหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างไร?
- เป็นบทวิจารณ์แนวไหน?
- เหมาะสำหรับใคร?
- อ่าน "อ่าน-คิด-เขียน" แล้วจะได้อะไร?

"การวิจารณ์เป็นยาขม แต่ว่าสำหรับเรา เราชอบที่จะกินยาขมนั้น เพราะมันต่ออายุของเรา มันยืดอายุของเรา" -- หัตถกกาญจน์ อาร์ศิลป์ (บรรณาธิการ)

ชื่อคลิป อ่าน-คิด-เขียน 3 : OVERVIEW #ฉบับความตายของสันติสุข

<https://www.youtube.com/watch?v=xZ5ERYQDOps&t=21s>

คำอธิบายคลิป

จัดหนักจัดเต็ม #ทึ่งทวน!!! ด้วย "อ่าน-คิด-เขียน" เล่ม 3 #ฉบับความตายของสันติสุข (ใช้คำ บ.ก. แจ่มมาอย่างเป็นทางการแล้ว เราจะทำหนังสือแนววิจารณ์ซ้อนวิจารณ์ เล่ม 3 เป็นเล่มสุดท้ายในช่วงนี้แล้ว โดยไม่มีกำหนดว่าจะทำเล่มต่อไปหรือไม่อย่างไรคะ แต่เพจ "อ่าน-คิด-เขียน" ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่องในฐานะแหล่งเผยแพร่บทวิจารณ์วรรณกรรมและงานคอนเทนต์สร้างสรรค์ (creative content) ของนักเรียนวรรณกรรมวิจารณ์และนักเรียนเขียนเรื่องนะคะ)

อ่าน-คิด-เขียน เป็นหนังสือแนว "วิจารณ์ซ้อนวิจารณ์" ซึ่งเชิญนักเขียน-กวีมือรางวัล นักวิจารณ์ นักวิชาการ มาร่วมวิจารณ์ซ้อนบทวิจารณ์ของนักเรียนวรรณกรรมรุ่นใหม่จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ

อ่าน-คิด-เขียน มีทั้งหมด 3 เล่ม อ่านฉบับทดลองอ่านได้ที่นี้

เล่ม 1 ฉบับ "ยา(พิษ)สามัญประจำบ้าน" <https://bit.ly/2KZvcQ0>

เล่ม 2 ฉบับ "สมบุญในความบกพร่อง" <https://bit.ly/2XnqlV6>

เล่ม 3- ความตายของสันติสุข <https://bit.ly/2FsLn4H>

ผู้สนใจสามารถสั่งซื้อฉบับ e-book (พิมพ์ 4 สี) ได้ทางแอปพลิเคชัน CU-ebook Store หรือสั่งซื้อแบบรูปเล่ม (พิมพ์ขาวดำ) ได้ทางศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ/หรือทางเพจ "อ่าน-คิด-เขียน" ค่ะ

ความเรียงเปิดเล่ม....

เมื่อวาจาไม่อาจเอื้อนเอ่ย:

ความตายของเหมยจางชูกับอนาคตของอนาคต

สุวรรณา สภาอานันท์

เกริ่นนำ

ความตายเป็นอนาคตของปัจจุบัน เป็นอนาคตของทุกชีวิตที่ไม่อาจหลีกเลี่ยง แต่ก็มีน้อยคนนักที่ไม่พยายามหลีกเลี่ยง หรือไม่พยายามยึดเยื้อให้อนาคตนี้ถอยร่นไปไกลที่สุด มีนักปรัชญาตั้งข้อสงสัยกันว่า ความตายนี่แหละ คือเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้มนุษย์ยอมมีศีลธรรม มนุษย์กลัวการถูกละเมิด ถูกทำร้าย ถูกทำลาย กลัวจุดจบของตนเอง จึงยินยอมที่จะไม่ละเมิด ไม่ทำร้าย ไม่ทำลายผู้อื่น บางคนอาจเคยตั้งข้อสงสัยกันว่า ทศกัณฐ์ ผู้เชื่อว่าตนจะเป็นอมตะ (แทบจะ) ไม่ต้องมีศีลธรรม อยากจะข่มเหง รังแก เช่นฆ่าใครก็ได้ เพราะทศกัณฐ์ไม่ต้องกลัวความตาย แต่เรามนุษย์ทั่วไปยอมไม่ใช้ทศกัณฐ์ เราต่างประหวั่นพรั่นพรึงกับจุดจบแห่งชีวิต ความตายเป็นเงาที่ทอดผ่านชีวิตในปัจจุบันอยู่ทุกลมหายใจ นักปรัชญาเยอรมัน มาร์ติน ไฮเดกเกอร์ ถึงกับมองว่า ชีวิตของเราคือ *ภาวะที่ดำเนินสู่ความตาย*

แม้ว่าตามหลักชีววิทยา ความตายเป็นอนาคตที่เป็นจุดจบของปัจจุบัน แต่ศาสนธรรมทั้งหลายต่างมีคำสอนเกี่ยวกับอนาคตที่ทอดยาวไปไกลกว่าจุดจบของชีวิตปัจจุบัน พุทธศาสนาสอนว่ามีชีวิตใหม่ในชาติหน้าที่ต้องรับผลกระทบทั้งดีและชั่วที่ได้กระทำไว้ในชาตินี้ ศาสนาเอกเทวนิยมเชื่อว่ามิวิญญาณอมตะที่จะไปสวรรค์หรือนรกเพื่อรับผลพวงของการกระทำดีชั่วในชาตินี้ ข้อเสนอจากศาสนาที่ทอดยาวสู่อนาคตของอนาคตนี้เป็นคำมั่นสัญญาแห่งความหวังหากได้สวรรค์เป็นรางวัล หรือไม่ก็เป็นคำขู่ หากต้องตกนรกเป็นบทลงโทษ ในแง่นี้ *ชีวิตหลังความตายคือ อนาคตของอนาคต* ที่ศาสนธรรมท้าทายให้เชื่อ

ถ้าเรารับคำท้าทายจากศาสนธรรม เราก็น่าเชื่อต่อไปได้ว่า ความตายหรือจุดจบของชีวิตนี้มีใช่ *จุดจบสุดท้าย* แต่เป็นภาวะเปลี่ยนผ่าน เป็นธรณีประตูที่เราก้าวผ่านไปสู่อนาคตของอนาคต

ไม่ว่าเราจะเชื่อหรือไม่ว่ายังมีอนาคตหลังความตาย แต่ก็น่าเชื่อว่ามีมนุษย์ไม่มากนักที่อาจหาญทะนง กล้าเผชิญหน้ากับความตายของตนเองอย่างจริงจัง กล้าพินิจใคร่ครวญว่า ยังมีคุณค่าใดหรือไม่ที่สูงส่งพอที่จะเอาชีวิตตนเป็นเครื่องมือเป็นหนทางสู่เป้าหมายแห่งคุณค่าที่ยิ่งใหญ่กว่านั้น อาจมีศาสนา มหาสตร มหาบุรุษ หรือนักปรัชญาเมธี เช่น โสเกรตีส ที่ยอมเอาชีวิตเข้าแลกกับอุดมคติทางปรัชญา หรืออาจมีผู้คนธรรมดาสามัญเช่น แม่ผู้เสียสละยอมทิ้งความไฝฝันของตนเองเข้าแลกกับชีวิตที่ดีของลูกน้อย

ความเจียนของเหมยฉางซู มหาบุรุษผู้พลิกแผ่นดิน

บทความนี้อาจชวนคุยเกี่ยวกับการตัดสินใจของบุรุษผู้หนึ่งที่โลดแล่นอยู่ในจินตนาการของผู้ชมภาพยนตร์นับร้อยล้านคนทั่วโลก เป็นเรื่องราวอันสลับซับซ้อนของมหาบุรุษผู้ถือกำเนิดขึ้นจากปลายปากกาของผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่ง ที่เขียนหนังสือนิยายเป็นงานอดิเรก แต่จินตนาการของเธอเกี่ยวกับเหมยฉางซู มหาบุรุษผู้พลิกแผ่นดิน (Nirvana in Fire, 2015) ได้กลายเป็นเรื่องเล่าอันทรงพลัง น่าพิศวง มีเสน่ห์น่าใคร่ครวญได้ยิ่ง ตามท้องเรื่องเหมยฉางซูเป็นประมุขพรรคบุรพาทิที่ถูกยกย่องเป็นบุรุษอันดับหนึ่งแห่งท่าเหมยกลางหยา ได้รับสมญาว่า “อัจฉริยะกิเลน ผู้ใดได้ครองใจ ได้ครองแผ่นดิน” (จะเทียบกับองค์อะไรดีหนอในปัจจุบันนี้) เป็นองค์ที่ลึกกลับสุดหยั่ง เบื้องหลังของเหมยฉางซูกลับซุกซ่อนไว้ด้วยความขมขื่นเคียดแค้นจากอดีตที่ต้องชำระสะสางให้สะอาดหมดจด ที่แท้เขาเป็นใครกันแน่? เรื่องดำเนินด้วยเรื่องราวหักเหลี่ยมในราชสำนัก มีความลึกกลับยอกย้อน ผ่งด้วยกลิ่นอายแบบนิยายกำลังภายใน มีบทวิเคราะห์จิตใจจิตวิทยาของตัวละครอย่างลึกซึ้งน่าติดตาม ผู้เขียนมอบทั้งความเคารพและความเห็นใจแก่ตัวละครทุกตัว ตั้งแต่องค์ฮ่องเต้ถึงคนส่งผัก ตั้งแต่พระเอกถึงขุนนางสุดโหดเหี้ยม ทั้งนี้ เนื่องจากเรื่องราวในนิยายกับเรื่องราวในภาพยนตร์มีรายละเอียดบางส่วนที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเหมยฉางซูพระเอกกับท่านหญิงหนิงนางเอก ข้อสังเกตจากบทความนี้วางอยู่บนภาพยนตร์ หากจะอาศัยเนื้อหาในนิยายเป็นฐาน การสนทนาก็ย่อมจะเปลี่ยนประเด็นไป)

ผู้ร่วมสนทนาในบทความนี้จะ เจิน และ ฟิน ได้โดยง่ายน่าจะเป็นผู้ที่ได้ชมภาพยนตร์มาแล้ว แต่สำหรับคนที่ยังไม่ได้ดูหนังเรื่องนี้ก็น่าเชื่อว่าจะมีบางประเด็นที่น่าสนใจพอแก่การติดตามต่อไปด้วยจิตพิศวง

บทความนี้จะเน้นที่ปริศนาประหลาดประการหนึ่งตอนใกล้จบ คือหลังจากเหมยฉางซูได้พลิกแผ่นดินสำเร็จแล้ว ประจวบเหมาะมีข้าศึกบุกแผ่นดินต่ำเสียงจากรอบทิศเหตุการณ์คับขันเหมยฉางซูตัดสินใจออกรบเพื่อปกป้องแผ่นดิน โดยต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหมอเก่งผู้เป็นสหายรัก แต่การตัดสินใจครั้งนี้นับได้ว่าเป็นการทิ้งทางเลือกอื่นๆ ออกไปหมด เช่นการเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อนรักษาสุขภาพ และที่สำคัญคือ การทิ้งโอกาสที่จะได้ใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ไม่มากนักกับท่านหญิงหนิงหวง คนรักตั้งแต่เยาว์สมัยที่ยังเป็นแม่ทัพน้อยนามกระเดื่องหลินซูห์ คำถามที่น่าพิศวง ไม่ใช่คำถามที่ว่าเพราะเหตุใดเหมยฉางซูจึงตัดสินใจกลับสู่สนามรบ แต่คำถามที่น่าใคร่ครวญกว่ากลับเป็นคำถามที่ว่า เพราะเหตุใดเหมยฉางซูจึงไม่เอ่ยเอื่อนวจาใดๆ แม้เพียงคำเดียวกับหนิงหวง นางในดวงใจเมื่อเขาตัดสินใจออกรบทั้งๆ ที่สุขภาพย่ำแย่ ไม่มีคำหาหรือไม่มีคำวิงวอนขอให้เข้าใจ ไม่มีคำขอโทษ ไม่มีคำปลอบโยน ไม่มีคำให้กำลังใจ การตัดสินใจครั้งใหญ่นี้ แม้จะเข้าใจได้ในฐานะที่เหมยฉางซูคือหลินซูห์แม่ทัพแห่งกองทัพอัศวินแดงอันเกรียงไกรในอดีต แต่ผู้ทรงปัญญาอันล้ำเลิศอย่างเหมยฉางซู มีหรือจะมองไม่ออกว่าหนิงหวงเป็นผู้ที่สูญเสียมากที่สุด ในเหตุการณ์ทั้งหมดนี้ หนิงหวงจะต้องสูญเสียชายในดวงใจถึงสองครั้งสองครา หนิงหวงได้สูญเสียหลินซูห์คู่หมั้นหมายในอดีตเมื่อสิบสามปีก่อน และในครั้งนี้นางต้องสูญเสียเขาไปอีกครึ่งหนึ่ง

นักวาดศิลป์ด้วยอย่างเหมยฉางซูเหตุไฉนไม่อาจเอื้อนเอ่ยวาจาใดๆ ต่อหนี่หวงเมื่อตนกำลังจะเอาชีวิตไปทิ้งในสนามรบ นี่เป็นเพียงสิ่งเล็กน้อยที่เขาจะมอบให้แก่เธอได้ เหตุไฉนจึงไม่ยอมทำ?

ผู้เขียนขอชี้แจงไว้ก่อนว่า ฉากสุดท้ายก่อนออกรบ เหมยฉางซูได้กล่าว/ประกาศประหนึ่งเป็นคำสัญญาแก่หนี่หวงว่า เนื้อคู่ย่อมเป็นเนื้อคู่ถึงสามชาติ เขาขอสัญญาแก่หนี่หวงว่าชาติหน้าก็仍将รักนางและจะขอเป็นคู่ครองอยู่กับนาง แม้ว่าชาตินี้เขาไม่อาจอยู่เคียงข้างนางได้ ผู้เขียนยืนยันว่าก่อนหน้านั้น เมื่อตอนตัดสินใจจะออกรบ เหมยฉางซูไม่ได้เอื้อนเอ่ยวาจาใดๆ กับหนี่หวงแต่อย่างใด จนต้องมีฉากซีรีส์รอยยิ้มแกมน้ำตาของหนี่หวง และฉากหนี่หวงปรับทุกข์กับเพยหลิวซึ่งเหมือนปรับทุกข์กับตนเองมากกว่า ผู้เขียนจะชวนคุยประเด็นนี้ในตอนท้ายบทความ

การหลบเลี่ยงหลบหนีจากวาจาของเหมยฉางซูต่อหนี่หวงบอกอะไรแก่เราเรื่องการจัดลำดับคุณค่าของเหมยฉางซูเมื่อเขาเลือกตายในสนามรบ เพราะเหตุใดเหมยฉางซูเลือกความเจ็บเพื่อสื่อสารการตัดสินใจเอาชีวิตไปทิ้งในสนามรบ?

ก้าวเข้าสู่หัวใจเหมยฉางซู

บทสนทนาต่อไปนี้เขียนขึ้นด้วยความเห็นใจ และพยายามทำความเข้าใจความเจ็บงันของเหมยฉางซู ทั้ง ๆ ที่ก็มีใจให้แก่ผู้ชมที่อาจรู้สึกคับข้องใจกับความเจ็บของเขา

เราลองมาเล่นไล่เรียงเหตุผลในใจของเหมยฉางซู

เหตุผลที่กล่าวถึงชัดที่สุดตามท้องเรื่องและเข้าใจได้ง่ายที่สุดน่าจะเป็นเหตุผลเรื่องสุขภาพ เหมยฉางซูเป็นบัณฑิตอมโรค สุขภาพหมิ่นเหม่ต่อภาวะใกล้ตาย ก่อนหน้านั้นเหมยฉางซูได้ฝากฝังหนี่หวงไว้แก่เซียงตง เพื่อนสนิทของนาง กล่าวแก่เซียงตงว่า รู้ตัวดีว่าตนเองจะมีชีวิตอยู่ต่อไปอีกไม่นาน ไม่อยากเป็นภาระแก่หนี่หวง แต่ก็*ไม่อาจบอก*หนี่หวงได้เพราะเกรงว่านางจะ*รับไม่ไหว* (เขาเคยกล่าวเท็จแก่หนี่หวงแล้วว่า จะอยู่ได้อีก 10 ปี) เหมยฉางซูปิดบังเรื่องนี้จากหนี่หวงเพราะไม่อยากเพิ่มความทุกข์ยากให้แก่นาง ที่จะต้องคอยดูแลด้วยความเป็นห่วง ชีวิตนางจะต้องจมจ่อมอยู่กับโรคร้ายของเหมยฉางซู ในอีกมุมหนึ่ง เหมยฉางซูก็ยังรู้สึกผิดเมื่อตระหนักดีว่าตนเองจะเป็นผู้ก่อทุกข์อันเจ็บปวดให้แก่นางอันเป็นที่รักในบั้นปลายชีวิตตน ความเจ็บงันของเหมยฉางซูคือการป้องกันความทุกข์ที่จะถาโถมคนรักหากนางต้องเผชิญหน้ากับความตายของตน

ในอีกมิติหนึ่ง เราอาจวางความเจ็บงันของเหมยฉางซูไว้บนภาพใหญ่ของ*วิธีให้ความหมายแก่ชีวิต*ของเขา หลังจากเหตุการณ์หายนะที่กองทัพเซี่ยนของบิดาจำนวนถึง 7 หมื่นคนถูกฆ่าตายหมดอย่างอนาถในสนามรบด้วยแผนชั่วช้าของขุนนางในอดีต เหมยฉางซูยอมเจ็บปวดตรวตรั่ว ยอมเสี่ยงภัยเข้าเมืองหลวงอีกครั้งหนึ่ง วางแผนต่อสู้กับขุนนางชั่วช้าด้วยเล่ห์เพทุบายสารพัดชนิด มีคนพยายามฆ่าเขาถึง 7 ครั้งแต่ก็รอดมาได้ ทั้งนี้เพื่อเป้าประสงค์สุดท้ายคือการล้างมลทินให้แก่บรรพชน ปืบบังคับให้ฮ่องเต้พลิกฟื้นคดีในอดีตเพื่อชำระประวัติศาสตร์ เปลี่ยนบันทึกเกี่ยวกับกองทัพเซี่ยนและฉีหวังโอรสองค์โตของฮ่องเต้ให้พ้นจากข้อหาบฏ ปลดปล่อยผู้คนเคราะห์ร้ายที่เหลือนอยู่ให้พ้น

จากการเก็บกดความเคียดแค้น ความเจ็บปวด ความหตุ ความสิ้นหวังยอมจำนนต่ออำนาจ

เรื่องราวอันเป็นแกนแกนของเรื่องนี้คือการใช้เล่ห์เพทุบายต่อสู้กับอำนาจสองเต้เพื่อเปลี่ยนบันทึกประวัติศาสตร์ใหม่ให้แก่อนุชนรุ่นหลัง กล่าวอีกนัยหนึ่ง อดีตที่ชำระแล้วด้วยความจริงและความรักภักดีคือเสาหลักแห่งคุณค่าที่สืบทอดสู่คนรุ่นต่อไปได้ นี่เองคือคุณค่าที่พึงยึดถือ นี่เองคือคุณค่าที่สูงส่งกว่าชีวิตในปัจจุบัน ถ้าเราเอาเรื่องของหนี่หวงมาวางลงไว้ในภาพใหญ่นี้ เป็นไปได้หรือไม่ว่า เหมยฉางซูต้องการให้ความทรงจำสุดท้ายที่หนี่หวงมีต่อตนคือภาพของหลินซูห์ ในชุดนักรบแห่งกองทัพอัคคีแดงอันเกรียงไกร หลินซูห์ที่เป็นภาพฉายปณิธานของหลินซูห์อย่างแท้จริง นี่คือ ตัวตนของหลินซูห์ที่ดีที่สุด ต้องตรงกับใจที่สุด คือตัวแทนของเหมยฉางซูที่เขาอยากให้หนี่หวงจดจำไว้ตลอดไป ความตายของเหมยฉางซูในสนามรบเป็นการปิดโอกาสที่หนี่หวงจะมีความทรงจำของเหมยฉางซูที่เจ็บปวดๆ แดๆ และค่อยๆ ตายไปต่อหน้านาง

ยิ่งไปกว่านี้ การมอบความทรงจำเกี่ยวกับหลินซูห์ในฐานะนักรบแก่หนี่หวงถือได้ว่าเป็นการมอบ *พีหลินซูห์*คืนให้หนี่หวง ตามที่นางร้องขอหลายครั้งแต่เขาก็ไม่เคยรับปาก หนี่หวงเรียกเขาว่า *“พีหลินซูห์ของข้า”* แต่หลินซูห์ที่เหมยฉางซูมอบให้ได้ก็เป็นเพียง*ครึ่งเดียว*ของหลินซูห์ กล่าวคือหลินซูห์ในฐานะนักรบ แต่นั่นหมายถึงต้องสละหลินซูห์คนรักไปในคราวเดียวกัน หลินซูห์ที่จะสามารถใช้ชีวิตอยู่เคียงข้างนางได้กลับเป็นหลินซูห์ที่ไม่อาจมอบให้แก่นางได้ อย่างน้อยก็ในชาตินี้

เหตุผลแห่งความเจ็บงันทั้ง 3 ประการนี้ ล้วนมิใช่สิ่งที่เหมยฉางซูจะเอื้อนเอ่ยโดยวาทาแก่หนี่หวงได้ ในภายนตร์มีฉากหนึ่งที่ปลดปล่อยความเจ็บงันของเหมยฉางซูด้วยความเจ็บของหนี่หวง เป็นความเจ็บสื่อสารผ่าน*ชุดถาวรยัมเค้าน้ำตา*ของหนี่หวง เป็นการสื่อชุดอารมณ์ที่สร้างสรรค์ ดงาม ละเมียดละไม เป็นฉากที่มอบความเป็นวีรสตรีให้แก่หนี่หวง นางเป็นวีรสตรีมิเพียงในสนามรบ นางเป็นวีรสตรีในความสัมพันธ์กับเหมยฉางซูด้วย

หนี่หวงมองเหมยฉางจากระยะห่าง เธอยืนบนชานเรือน เขายืนอยู่ในสวน หนี่หวงเริ่มด้วยรอยยิ้มทั้งน้ำตา ด้วยความน้อยใจ เสียใจ เศร้าใจ เข้าใจ และชื่นชมเหมยฉางซู

นี่คือบทตอบรับและตอบสนองด้วยรอยยิ้มและน้ำตาที่หนี่หวงมอบให้แก่ความเจ็บงันของเหมยฉางซู วาจาที่ไม่อาจเอื้อนเอ่ยต่างเดิมเต็มซึ่งกันและกัน ความเจ็บปวดที่ไม่อาจเอื้อนเอ่ยมีความเข้าใจที่เจ็บปวดตอบรับความเจ็บงันนั้น

จินตนาการเกี่ยวกับอนาคตของหนี่หวงกับจินตนาการเกี่ยวกับอนาคตของเหมยฉางซูเป็นคนละอนาคตกัน อนาคตที่หนี่หวงอยากได้เป็นอนาคตในชีวิตนี้ที่เหลืออยู่ เป็นอนาคตก่อนชีวิตนี้จะจบสิ้น อนาคตที่เหมยฉางซูกล่าวแก่หนี่หวงบนหลังม้าในฉากสุดท้ายในภายนตร์ที่ทั้งคู่อยู่ด้วยกันเมื่อเขาทั้งสองสวมเสื้อเกราะพร้อมออกรบ เป็นอนาคตของอนาคต เป็นอนาคตแห่งคำสัญญาในชีวิตหน้าที่จะรักและอยู่ด้วยกัน

อนาคตที่เหมยฉางซูกล่าวถึงเป็นอนาคตที่เป็นปริศนา เป็นอนาคตที่มีแต่ความตายเท่านั้น

ที่จะนำพาไปได้ ในแง่ความตายจึงเป็นกุญแจที่จำเป็นต่อการมุ่งสู่อนาคตของอนาคต แล้วใคร
เล่าจะเอื้อยเอ่ยวาจาเกี่ยวกับกุญแจนี้ได้โดยง่าย?

แม้แต่อัจริยะกิเลน เหมยนาจงซู่ก็ไม่อาจหาญกล้า*

ศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา สกอนันท์

ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการของสมาพันธ์สมาคมปรัชญา
นานาชาติ(International Federation of Philosophical Societies)
เชี่ยวชาญด้านปรัชญาจีน จริยศาสตร์ขงจื๊อ พุทธปรัชญา
ปรัชญาศาสนา และศาสนากับปัญหาสังคมร่วมสมัย มีผลงาน
วิชาการและผลงานแปลมากมาย อาทิ *อารมณ์กับชีวิตที่ดีในปรัชญา*
ขงจื๊อ ศรัทธาและปัญญา: บทสนทนาทางปรัชญาว่าด้วยศาสนา
ผลงานแปลเรื่อง เฮอร์เกสลัว ของจุนอิจิโร ทานิชากิ เป็นต้น

* สำหรับผู้สนใจว่าความเยียบสื่อสารได้อย่างไร ก็มีงานวิชาการมากมายให้สืบค้นต่อไปได้ ผู้เขียน
เพิ่งอ่านงานเขียนเกี่ยวกับการไม่อาจพูดได้ของอาบราฮัม ใน “Problema III: Was it Ethically
Defensible of Abraham to Conceal his Purpose from Sarah, from Eleazar, from Isaac?”
in Jane Chamberlain and Jonathan Ree, Eds. *The Kierkegaard Reader*. Oxford:
Blackwell Ltd., 2001, pp.93-107.

ภาพ : หัตถกาญจน์ อารีศิลป์

“กว่าคนเราจะรู้ถึงความหมายแท้จริงของการตายได้นั้นมันต้องใช้เวลา เมื่อได้ข่าวว่า ใครสักคน ‘ตาย’ ไปแล้ว เรายังไม่เข้าใจความหมายของมันหรอก หัวใจของเราจะนิ่งงันอยู่ ท่ามกลางคำพูดบอกข่าวร้ายทางโทรศัพท์ ลอยคว้างอยู่กลางทางเดินในโรงพยาบาล มีนาจับความรู้สึกไม่ได้อยู่ท่ามกลางผู้คนในงานศพ ในช่วงเวลาเหล่านั้น เรายังไม่เข้าใจเลยว่า ‘ตาย’ มันหมายความว่าอย่างไร ”

“ล่องหน” ใน วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย
ของ จิตานันท์ เหลืองเพียรสมุท

บทวิจารณ์รับเชิญ

คุณค่าจากความสิ้นสูญ:

แนวคิดเรื่องความตายของเคียร์เคอร์การ์ด

จากเรื่อง “ล่องหน” และ “ตายตะแคง” ของ จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท

พุทธิพงศ์ อิงคнингเวช

บทนำ

บทความนี้นำเสนอการใช้แนวคิดความรู้สึกสูญเสียราวกับตายทั้งเป็น (despair as living death) ของซอเรน เคียร์เคอร์การ์ด (Søren Kierkegaard) ที่เสนอว่า การพยายามทำความเข้าใจความตายทางกายภาพเพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้เราเรียนรู้คุณค่าที่ได้รับจากความตายอันจะนำไปสู่การใคร่ครวญปฏิสัมพันธ์ที่เรามีต่อผู้อื่น แต่การเรียนรู้คุณค่าในความสัมพันธ์ระหว่างคนที่ยังมีชีวิตอยู่และผู้ที่ละจากโลกนี้ไปแล้ว จำเป็นต้องอาศัยการยอมรับความรู้สึกสูญเสียที่เกิดขึ้นเพื่อที่สุดแล้ว ด้วยการยอมรับความรู้สึกดังกล่าวของผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่นี้เอง จึงจะนำไปสู่ความรู้สึกสะทกสะท้านในส่วนลึก และทำให้เกิดการใคร่ครวญ หรือเรียนรู้คุณค่าใหม่จากความตาย โดยผู้เขียนใช้แนวคิดนี้เป็นเพียงกรอบมโนทัศน์เพื่อวิพากษ์ความตายที่เกิดขึ้นในงานเขียนเรื่องสั้น “ล่องหน” และ “ตายตะแคง” ของจิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท

ทั้งนี้ ภายใต้แนวคิดดังกล่าว ผู้เขียนพยายามชี้ให้เห็นว่า ตัวบททางวรรณกรรมทั้งสองเรื่องมีส่วนสะท้อนจุดร่วมระหว่างความรู้สึกสูญเสียราวกับตายทั้งเป็นของเคียร์เคอร์การ์ดและความรู้สึกสูญเสียที่ตัวละครหลักในเรื่องรู้สึกต่อความตาย ซึ่งที่สุดแล้ว ภาพสะท้อนที่เกิดขึ้นมีส่วนโต้แย้งแนวคิดกระแสหลักเกี่ยวกับความตายที่มีมาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ

แนวคิดเรื่องความตาย

แนวคิดเรื่องความตายหรือชีวิตหลังความตายเป็นปัญหารากฐานทางปรัชญาและศาสนาที่มีมาตั้งแต่สมัยก่อนโสกราตีส (Pre-Socratic period) แนวคิดดังกล่าวมักจะถูกหยิบยกขึ้นมาถกเถียงหรือปรับใช้เพื่อรับมือกับความหวาดกลัวและความไม่รู้เกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นหลังมนุษย์ละจากโลกนี้ไปแล้ว เช่น การใช้มโนทัศน์เรื่องความตายเพื่ออธิบายการเคลื่อนย้ายวิญญาณ (metempsychosis) หรือใช้สนับสนุนข้อโต้แย้งทางปรัชญาแขนงต่าง ๆ เพื่อยืนยันคุณค่าหรือต่อยอดความคิดไปสู่ประเด็นต่าง ๆ ที่ใหญ่กว่า เช่น การอ้างความตายเพื่อหาบรรทัดฐานร่วมในจริยศาสตร์เชิงปฏิบัติ (practical ethics) หรือการอ้างแนวคิดเรื่องชีวิตหลังความตายเพื่อถกประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับบอภิปรัชญา (metaphysical issues) ในแง่นี้ ตามทัศนะของอาดัม บูเบน (Adam Buben)¹ การกล่าวถึงมโนทัศน์เรื่องความตายโดยภาพรวมจึงถูกแบ่งออก

¹ Buben, Adam J. “The Existential Compromise in the History of the Philosophy of Death.” Ph.D. Dissertation, University of South Florida, 2011.

